

QUẢN LÝ NHÀ NƯỚC ĐỐI VỚI TÀI SẢN MÃ HÓA Ở VIỆT NAM

TS. Nguyễn Văn Thắng*

Sự tồn tại, phát triển mạnh mẽ của tài sản mã hóa (TSMH) cùng với những tác động tích cực và rủi ro tiềm ẩn của nó đòi hỏi chính phủ, các cơ quan quản lý nhà nước ở nhiều quốc gia trong đó có Việt Nam cần có những chính sách, biện pháp quản lý phù hợp. Bài viết lý giải tính cấp thiết, phân tích lợi ích và thách thức trong quản lý nhà nước đối với tài sản mã hóa tại Việt Nam hiện nay. Từ đó đề xuất triển khai hoạt động quản lý nhà nước đối với TSMH ở Việt Nam với hai nhiệm vụ trọng tâm bao gồm hoàn thiện khung pháp lý và chuyển đổi phương thức quản lý theo hướng tạo điều kiện cho phát triển công nghệ đồng thời kiểm soát hiệu quả các rủi ro tiềm ẩn.

• Từ khóa: quản lý nhà nước, tài sản, công nghệ, TSMH.

The existence and strong development of crypto assets, along with their positive impacts and potential risks, require governments and state management agencies in many countries, including Vietnam, to have appropriate policies and management measures. This article explains the urgency, analyzes the benefits and challenges in state management of crypto assets in Vietnam today. From there, it proposes the implementation of state management activities for crypto assets in Vietnam with two key tasks including perfecting the legal framework and transforming management methods in the direction of creating conditions for technology development while effectively controlling potential risks.

• Key words: state management, assets, technology, crypto assets.

Ngày gửi bài: 26/3/2025

Ngày gửi phản biện: 03/4/2025

Ngày nhận và sửa sau phản biện: 10/4/2025

Ngày chấp nhận đăng: 14/4/2025

DOI: <https://doi.org/10.71374/jfar.v25.i287.01>

1. Sự cần thiết của quản lý nhà nước đối với tài sản mã hóa tại Việt Nam hiện nay

Trong những năm gần đây, sự phát triển nhanh chóng của web 3.0 - được đặc trưng bởi các mạng phi tập trung và công nghệ chuỗi khối (Blockchain) cho phép các nền tảng, các ứng dụng lấy người dùng làm trung tâm với tính bảo mật, quyền sở hữu dữ liệu được nâng cao. TSMH - một nền tảng cốt lõi của web 3.0 là một loại tài sản kỹ thuật số được tạo ra và hoạt động dựa trên kỹ thuật mật mã,

công nghệ sổ cái phân tán hoặc công nghệ tương tự. Từ khi xuất hiện, với những giao dịch hết sức sôi động trên thế giới của TSMH, đã có những tranh cãi hết sức gay gắt về bản chất “tài sản”, tính chất “tiền” của đối tượng này. Theo thống kê của CoinMarketCap, tính đến cuối năm 2024, giá trị vốn hóa TSMH toàn cầu ước đạt 2,21 nghìn tỷ USD với hơn 2,4 triệu loại tiền mã hóa. Theo đó, nhiều quốc gia đã bắt đầu hình thành khung pháp lý quản lý TSMH nhằm đưa TSMH vào đối tượng quản lý và giám sát thay vì không được công nhận hay bị cấm như trước đây.

Kinh nghiệm từ các quốc gia cấm sử dụng TSMH cho thấy việc cấm không hiệu quả. Ở Trung Quốc, cùng với sự bùng nổ của các giao dịch liên quan tới đồng tiền kỹ thuật số (KTS), Chính phủ Trung Quốc đã đưa ra những quy định pháp lý tăng dần độ siết chặt đối với hoạt động của đồng tiền KTS. Ngay từ năm 2013, năm 2013, Ngân hàng nhân dân Trung quốc (PBOC) cùng một số cơ quan có liên quan đã cùng đưa ra thông báo cảnh báo công chúng về những rủi ro của bitcoin, với quan điểm “Bitcoin về bản chất là một loại hàng hóa ảo đặc biệt”, “không có địa vị pháp lý ngang bằng với tiền tệ” (not legal tender) và “không thể và không nên lưu hành trên thị trường như một loại tiền tệ”. Năm 2021, Chính phủ Trung Quốc đặt lệnh cấm khai thác tiền kỹ thuật số (crypto- currency mining) với nhiều quy định khác nhau đối với lĩnh vực này. Trung Quốc viện dẫn những lo ngại về môi trường và tiêu thụ năng lượng quá mức. Các nhà đầu tư hoặc kinh

* Bộ Tài chính

doanh dần rời khỏi thị trường cấm, chuyển sang hoạt động tại các thị trường khác, như ở Trung Quốc là chuyển sang đặc khu hành chính Hồng Kông, (Nguyễn Lê Cường và cộng sự, 2024); điều này gây nên hiện tượng “chảy máu chất xám”, cũng như ngoại tệ hoặc thất thu thuế của Nhà nước; gây thiệt hại cho nền kinh tế. Trung Quốc đã dần chấp nhận và đưa vào quản lý một số tài sản số thông qua khái niệm mã thông báo không thể thay thế NFT (non-fungible token). Theo đó, để tuân thủ các quy định của chính phủ Trung Quốc, các nền tảng giao dịch sơ cấp của Trung Quốc áp dụng khái niệm “digital collectibles” (hay bộ sưu tầm kỹ thuật số) khi đề cập đến các tác phẩm nghệ thuật NFT. Các ‘bộ sưu tầm kỹ thuật số’ không được phép tải lên blockchain công khai; chúng chỉ có thể được tải lên chuỗi khối của các nền tảng được cấp phép bởi chính phủ và các nền tảng đồng quản lý bởi những người tham gia được chính phủ hỗ trợ và các nền tảng này có khả năng sửa đổi dữ liệu trên đó khi cần thiết. Vính phủ xây dựng Mạng dịch vụ Blockchain (Blockchain Services Network) nhằm mục đích cung cấp cơ sở hạ tầng để tạo điều kiện thuận lợi cho việc phát hành và khởi tạo NFT.

Đồng thời, kinh nghiệm từ các nước xây dựng khung pháp lý cho thấy việc điều chỉnh kịp thời TMH thì các quốc gia này đảm bảo sự ổn định, thu hút các doanh nghiệp công nghệ tiềm năng, gia tăng nguồn thu ngân sách nhà nước... Nghị viện châu Âu (EP) và Hội đồng châu Âu (EUC) thông qua Đạo luật Thị trường Tài sản mã hóa (Markets in Crypto-Assets Regulation, MiCAR) trong năm 2023. MiCAR được coi là khung pháp lý đầu tiên và toàn diện nhất cho các tài sản mã hóa từ trước đến nay. Đạo luật này đã xác định quan điểm về TSMH; xác định rõ các loại TSMH, định hướng phương thức quản lý và giao dịch đối với mỗi loại TSMH, nếu một tài sản mã hóa có các tính năng của một công cụ tài chính thì TSMH này sẽ tuân thủ theo các quy định điều chỉnh của pháp luật chuyên ngành, chỉ khi tài sản mã hóa không đáp ứng tiêu chí này thì các phân loại thay thế mới được xem xét, chẳng hạn như TSMH (ví dụ mã thông báo tiện ích- utility tokens). Một khung pháp lý hoàn chỉnh quản lý TSMH cần đưa ra các quy định đối với các loại TSMH, yêu cầu đối với các đơn vị cung ứng dịch vụ TSMH, quy định điều chỉnh các hoạt động có liên quan, đồng thời cần

quan tâm đến việc bảo vệ quyền lợi của khách hàng tham gia trên thị trường TSMH.

Việt Nam hiện là một trong những nước cấm tiền ảo nói riêng và TSMH nói chung làm phương tiện thanh toán (tương tự như các nước: Iceland, Bolivia, Ecuador, Bangladesh, Kyrgyzstan); hoạt động đầu tư vào TSMH chưa được pháp luật bảo vệ. Theo số liệu của Hiệp hội Blockchain Việt Nam, Việt Nam nằm trong top 3 thế giới về tỷ lệ người dân sở hữu tài sản số, giai đoạn 2021-2022; Dòng vốn liên quan đến tài sản số vào Việt Nam năm 2023 đạt khoảng 120 tỷ USD. Nhưng thực tế Việt Nam lại nằm trong nhóm những nước có các hoạt động giao dịch TSMH nhiều nhất trên thế giới. Từ năm 2017 đến nay, Việt Nam luôn ở trong top đầu các quốc gia trên thế giới có số lượng người quan tâm đến TSMH. Tuy nhiên, hệ thống pháp luật của Việt Nam hiện chưa có quy định pháp lý điều chỉnh hoạt động phát hành, mua bán, trao đổi TSMH, cũng chưa có quy định đơn vị chính thức quản lý về TSMH. Bên cạnh đó, cơ chế điều tiết và các hoạt động kiểm tra, thanh tra, giám sát về TSMH vẫn đang để “khoảng trống”. Các hoạt động trao đổi, mua bán tiền ảo, tài sản ảo trên các sàn giao dịch tiền ảo, tài sản ảo hiện vẫn đang nằm ngoài sự điều chỉnh của pháp luật, chưa chịu sự quản lý của cơ quan chức năng nào. Điều này đã và đang tạo ra không ít những thách thức đối với việc quản lý loại hình tài sản này. Vì vậy, quản lý nhà nước (QLNN) về TSMH tại Việt Nam là cần thiết để khẳng định vai trò quản lý xã hội, quản lý nền kinh tế bằng pháp luật của nhà nước.

2. Lợi ích và thách thức trong quản lý nhà nước đối với tài sản mã hóa ở Việt Nam

Quản lý TSMH tại Việt Nam có thể mang lại nhiều lợi ích, điển hình như:

Thứ nhất, giúp Việt Nam có cơ sở pháp lý để hoàn thiện các văn bản pháp luật có liên quan; giúp cơ quan có thẩm quyền giải quyết các yêu cầu bảo vệ quyền và lợi ích hợp pháp của các tổ chức, cá nhân.

Thứ hai, góp phần bảo đảm môi trường cạnh tranh lành mạnh, bình đẳng giữa các chủ thể kinh doanh trong xã hội, bảo đảm sự yên tâm và tự do đầu tư của các chủ thể, tạo môi trường thông thoáng cho một nền kinh tế thị trường có định hướng của Nhà nước; là tiền đề để thúc đẩy công nghệ, sáng tạo - đổi mới.

Thứ ba, việc đưa ra các quy định pháp lý liên quan đến quản lý TSMH cũng góp phần quan trọng bảo vệ nhà đầu tư, tăng cường khả năng thu thuế trên các giao dịch TSMH, nâng cao khả năng kiểm soát các hoạt động rửa tiền, giảm thiểu rủi ro tài trợ khủng bố, quản lý tốt hơn dòng vốn chảy ra khỏi quốc gia

Thứ tư, đảm bảo tính hài hòa giữa luật pháp Việt Nam và luật pháp quốc tế. Hơn nữa, việc xây dựng một khung pháp lý cho TSMH không chỉ giúp Việt Nam nâng cao sức cạnh tranh trong khu vực mà còn tạo điều kiện thuận lợi để thu hút đầu tư nước ngoài, đặc biệt là từ các nhà đầu tư quốc tế có kinh nghiệm và tiềm lực tài chính mạnh.

Tuy nhiên, hoạt động QLNN về TSMH ở Việt Nam đang phải đối mặt với nhiều thách thức như:

- **Xác định giá trị pháp lý của TSMH:** Việc chưa có quy định chính thức của pháp luật dân sự khẳng định tiền ảo/TSMH là một loại tài sản dẫn đến những hệ quả tiếp theo là các quan hệ dân sự như sở hữu, thừa kế, hợp đồng hay bồi thường thiệt hại liên quan đến tiền ảo cũng gần như rơi vào “khoảng trống”, không có cơ chế để giải quyết một cách phù hợp (Ngô Vĩnh Bạch Dương, 2024).

- **Chưa có khái niệm, phân loại, đặc điểm nhận dạng của các loại TSMH:** Đây là khó khăn chung của các quốc gia, tuy nhiên, việc chưa có quan điểm chính thức về TSMH dẫn đến các thông tin mập mờ và không chính thức, sẽ có những tác động tiêu cực tới thị trường. Bên cạnh đó, để xác định rõ phạm vi, đối tượng, cơ quan quản lý, cần tùy thuộc vào từng loại TSMH và đặc điểm của nó, rủi ro và sự ảnh hưởng của loại TSMH và loại giao dịch TSMH đó tới tính ổn định của giá cả, tài chính và hệ thống thanh toán.

- **Quản lý hoạt động sử dụng, mua bán, trao đổi, đầu tư kinh doanh TSMH:** Trên thực tế, các hoạt động huy vốn bằng tiền ảo hoặc các sản phẩm giao dịch TSMH vẫn diễn ra, các chủ thể vẫn tiến hành các hoạt động kinh doanh, chuyển nhượng, góp vốn, huy động vốn đầu tư... bằng TSMH. Tuy nhiên, do chưa có khung pháp lý rõ ràng đối với đối tượng mới này nên quy trình thành lập, đăng ký thành lập, cấp mã số thuế, các quy định cụ thể liên quan... dẫn tới tình trạng “chảy máu chất xám”, khi có không ít doanh nghiệp khởi nghiệp liên quan đến lĩnh vực blockchain của Việt Nam phải đăng ký công ty ở nước ngoài. Bên cạnh đó,

chế tài giải quyết các tranh chấp liên quan TSMH vẫn chưa có, dẫn đến quyền lợi của người sở hữu, nhà đầu tư các loại TSMH không được pháp luật bảo vệ (Cần Văn Lực và cộng sự, 2024).

- **Quản lý thuế:** TSMH hiện chưa được coi là tài sản trong Bộ luật Dân sự, do đó các hoạt động kinh doanh TSMH, tài sản ảo không làm phát sinh nghĩa vụ nộp thuế của các chủ thể có liên quan. Điều này khiến cho Nhà nước đang thất thu thuế đối với các hoạt động mua bán, trao đổi, đầu tư kinh doanh TSMH.

- **Phòng, chống tội phạm rửa tiền:** Do chưa có khung pháp lý cụ thể, đồng thời do thiếu hụt về quy trình, nhân sự chất lượng cao về TSMH, tài sản số, nên mặc dù Luật Phòng chống rửa tiền năm 2022, nhưng các TCTD, các cơ quan Nhà nước còn lúng túng trong việc xử lý các hành vi có liên quan đến loại hình tài sản mới này. Đây cũng là một trong các lý do mà Việt Nam bị đưa vào “Danh sách Xám” của Tổ chức quốc tế về phòng chống rửa tiền và tài trợ khủng bố (FATF) vào năm 2023.

3. Giải pháp quản lý nhà nước đối với tài sản mã hóa ở Việt Nam hiện nay

Để tiến tới quản lý nhà nước đối với TSMH ở Việt Nam trong giai đoạn hiện nay, hai nhiệm vụ trọng tâm bao gồm: *thứ nhất* là hoàn thiện khung pháp lý; và *thứ hai* là chuyển đổi phương thức quản lý theo hướng chủ động, tạo điều kiện phát triển đối với công nghệ nhưng đồng thời kiểm soát hiệu quả các rủi ro tiềm ẩn (thông qua cơ chế thử nghiệm có kiểm soát)

3.1. Hoàn thiện khung pháp lý quản lý nhà nước đối với TSMH

* **Thừa nhận sự tồn tại khách quan của TSMH - lợi ích và thách thức:** Cơ quan quản lý Việt Nam nên thừa nhận sự tồn tại khách quan của TSMH. Việc thừa nhận này sẽ mang lại lợi ích cho Việt Nam trong việc thúc đẩy đổi mới công nghệ, thu hút đầu tư quốc tế, tăng cường tính minh bạch và hiệu quả tài chính, phát triển thị trường tài chính số và mở rộng cơ sở thuế.

* **Thống nhất khái niệm tài sản mã hóa:** Khái niệm của TSMH cần được xác định và thống nhất đảm bảo nội hàm cốt lõi của quan điểm có tính bao quát và phù hợp với sự phát triển của thực tiễn. Dự thảo Luật công nghệ công nghệ số gần nhất đã đưa ra các quan điểm về tài sản số, tài sản ảo, tài sản mã hóa; tuy nhiên vẫn còn những điểm chưa

thực sự phân định rõ giữa các loại tài sản. Việt Nam có thể tham khảo cách định nghĩa của EU trong Đạo Luật MiCAR: “*Tài sản mã hóa là “đại diện kỹ thuật số của một giá trị hoặc một quyền có thể được chuyển giao, lưu trữ điện tử tạo lập trên công nghệ sổ cái phân tán hoặc công nghệ tương tự”*” (EC, 2025). Từ đây có thể thấy, các đặc điểm cơ bản của TSMH bao gồm: (1) là một đại diện kỹ thuật số của giá trị hoặc quyền; (2) sử dụng công nghệ sổ cái phân tán, công nghệ mật mã học và các công nghệ tương tự khác; (3) do khu vực tư nhân phát hành; và (4) được lưu trữ, giao dịch và chuyển nhượng dưới hình thức điện tử.

- *Phân loại tài sản mã hóa và xác định phạm vi quản lý*: Sau khi đã xác định được bản chất của TSMH, cơ quan quản lý tiến hành phân loại và xác định phạm vi quản lý như sau:

Bảng 1. Gợi ý phân loại, lộ trình quản lý và phạm vi quản lý đối với một số loại TSMH tại Việt Nam

	Bản chất	Lộ trình	Phạm vi quản lý
Đồng tiền kỹ thuật số (Crypto currency)	Đồng tiền được phát hành bởi một đơn vị phát triển cho mục đích nhất định và được chấp nhận như một công cụ thanh toán được sử dụng nội bộ trong dự án đó.	Ưu tiên quản lý ngay	Không công nhận là tiền tệ pháp định hay phương tiện thanh toán, Cấp phép đối với hoạt động phát hành, phân phối, giao dịch, lưu ký Điều chỉnh bởi thông tư riêng về TSMH và các nguồn luật có liên quan như Luật phòng chống rửa tiền
Token chứng khoán (Security token)	Gắn với mục tích đầu tư, có kỳ vọng tạo ra lợi nhuận từ giao dịch, bản chất như công cụ tài chính huy động vốn (trái phiếu, cổ phiếu)	Ưu tiên quản lý ngay	Cấp phép đối với hoạt động phát hành, phân phối, giao dịch, lưu ký Tuân thủ theo Luật chứng khoán
Đồng tiền có giá trị ổn định (Stable coins)	TSMH có giá trị tham chiếu vào rõ tài sản truyền thống hoặc nhóm đồng tiền kỹ thuật số, hoặc nhóm tiền tệ pháp định.	Đưa vào quản lý ở giai đoạn sau (khi cơ quan quản lý đã có kinh nghiệm quản lý)	Không công nhận là tiền tệ pháp định hay phương tiện thanh toán.
Token tiện ích (Utility token)	Cho phép người sử hữu quyền tiếp cận tiện ích, sử dụng dịch vụ của hệ sinh thái do chính nhà tạo lập quyết định	Không cần đặt ra yêu cầu quản lý	Có thể xem xét để bổ sung khái niệm là hàng hóa trong Luật thương mại, Luật công nghiệp công nghệ số. Tuy nhiên, nếu token đc sử dụng với kỳ vọng mang lại lợi nhuận trên thị trường thứ cấp thì cơ quan quản lý xem xét áp dụng pháp luật chứng khoán đối với tổ chức phát hành token tiện ích

Nguồn: Tác giả tổng hợp

- *Cần thiết xây dựng một văn bản quy phạm pháp luật riêng để quản lý tài sản mã hóa*: Xem xét ban hành văn bản pháp luật riêng về quản lý nhà nước đối với TSMH, trước mắt có thể được thiết lập là Nghị quyết của Ủy ban Thường vụ Quốc hội. Đề xuất này là do: (i) thể hiện rõ ràng nỗ

lực của chính phủ trong việc xây dựng hành lang pháp lý đối với TSMH và giải quyết các lo ngại do tổ chức FATF đưa ra; (ii) tính mới, sự đa dạng về chủng loại và sự phức tạp trong ghi nhận bản chất khiến việc lồng ghép các định nghĩa và quy định quản lý về TSMH trong các văn bản pháp lý hiện có sẽ có sự hạn chế nhất định; (iii) Việt Nam hiện có cơ quan quản lý riêng đối với từng cấu phần của thị trường tài chính nên nếu điều chỉnh các quy định hiện hành đối với TSMH sẽ khó tạo ra một sự thống nhất về cách tiếp cận với tài sản mã hóa, tài sản số và các hoạt động liên quan.

Văn bản pháp luật được ban hành cần đưa ra những quan điểm tiếp cận, phạm vi - trách nhiệm - đối tượng quản lý của từng cơ quan quản lý đối với TSMH cần được đưa ra trước; sau đó các cơ quan quản lý chuyên ngành sẽ dựa vào quy định chung đó đưa ra những quy định và điều chỉnh ở các văn bản quy phạm pháp luật do mình ban hành. Một số quy định cần thiết có liên quan tới quản lý TSMH bao gồm cấp phép và quản lý các đơn vị cung ứng dịch vụ liên quan tới TSMH; quy định về phát hành tiền kỹ thuật số, token chứng khoán; quy định về giao dịch, quy định về lưu ký; quy định về thuế; quy định phòng chống rửa tiền và tài trợ khủng bố; quy định bảo vệ nhà đầu tư tham gia giao dịch;...

3.2. Đề xuất về cơ chế thử nghiệm có kiểm soát

Cơ chế thử nghiệm có kiểm soát (Regulatory Sandbox) là chế độ thí điểm, cho phép doanh nghiệp thử nghiệm công nghệ và mô hình kinh doanh mới trong môi trường giám sát, giảm rủi ro cho hệ thống tài chính. Các bước cơ bản trong cơ chế Sandbox bao gồm: (i) *Đề xuất tham gia sandbox*: Các công ty muốn thử nghiệm sản phẩm, dịch vụ hoặc công nghệ mới sẽ phải gửi đề xuất lên cơ quan quản lý để xin phép tham gia vào sandbox; (ii) *Đánh giá hồ sơ*: Cơ quan quản lý sẽ tiến hành đánh giá tính khả thi và mức độ an toàn của các sản phẩm/dịch vụ này đối với người tiêu dùng và thị trường tài chính; (iii) *Cấp phép thử nghiệm*: Sau khi đánh giá hồ sơ, cơ quan quản lý có thể cấp phép cho doanh nghiệp thử nghiệm sản phẩm trong một khoảng thời gian nhất định, có thể là từ vài tháng đến một năm; (iv) *Giám sát trong quá trình thử nghiệm*: Các sản phẩm, dịch vụ được thử nghiệm sẽ phải chịu sự giám sát chặt chẽ từ cơ quan quản lý để đảm bảo không gây rủi

ro cho người tiêu dùng và không làm tổn hại đến hệ thống tài chính quốc gia; và (v) *Đánh giá kết quả thử nghiệm*: Sau khi kết thúc giai đoạn thử nghiệm, cơ quan quản lý sẽ đánh giá kết quả và quyết định có cho phép sản phẩm chính thức đi vào thị trường hay không, hoặc yêu cầu cải tiến thêm về mặt pháp lý và công nghệ.

Ở Việt Nam, Ngân hàng nhà nước Việt Nam đã nghiên cứu xây dựng cơ chế thử nghiệm sandbox đối với các dịch vụ và sản phẩm Fintech từ năm 2020; tuy nhiên, cơ chế này vẫn đang trong quá trình hoàn thiện và chưa chính thức được áp dụng và phổ biến rộng rãi. Vì vậy, cần tham khảo kinh nghiệm về xây dựng cơ chế Sandbox đã thử nghiệm trong lĩnh vực Fintech ở Việt Nam, từ đó có sự điều chỉnh phù hợp đối với việc quản lý TSMH. Trong thời gian tới, cơ chế này nên được áp dụng trong việc cấp phép và quản lý các đơn vị cung ứng TSMH ở Việt Nam cũng như sản giao dịch TSMH. Triển khai sandbox nên được thực hiện theo lộ trình gồm một số giai đoạn như:

+ *Giai đoạn 1 - Xây dựng nền tảng sandbox* (dự kiến thời gian từ 6 -12 tháng): các cơ quan quản lý phát triển quy định pháp lý phù hợp có liên quan tới cấp phép và vận hành của sản giao dịch. Ở bước này, tất cả các công ty cung ứng dịch vụ TSMH được yêu cầu đăng ký với cơ quan quản lý. Quy trình đăng ký đơn giản sẽ cho phép cơ quan quản lý đánh giá cơ bản về quy mô của ngành và xác định các nhân tố chủ chốt.

+ *Giai đoạn 2 - Vận hành thử nghiệm* (dự kiến thời gian từ 12-24 tháng): các công ty được cấp phép tham gia và thử nghiệm sản phẩm, dịch vụ trong sandbox trong khuôn khổ pháp lý được phát triển bởi các cơ quan quản lý (đảm bảo các yêu cầu tuân thủ về an toàn tài chính, vận hành, công nghệ, phòng chống rửa tiền, bảo vệ khách hàng, công bố thông tin...). Các nhà quản lý thu thập và phân tích dữ liệu từ thử nghiệm để đánh giá hiệu quả quản lý, từ đó tiến tới điều chỉnh các quy định pháp lý hoặc xây dựng mô hình sản giao dịch tài sản số dựa trên sandbox.

+ *Giai đoạn 3 - Cấp phép và vận hành* (dự kiến thời gian từ 12-24 tháng): các công ty cần đảm bảo đáp ứng tất cả yêu cầu pháp lý; từ đó cơ quan quản lý cấp phép hoạt động của các công ty này trong thực tế. Cơ quan quản lý hoàn thiện mô hình sản giao dịch và triển khai rộng rãi mô hình giao dịch sau khi hoàn thiện.

Sau giai đoạn này, cơ quan quản lý cần tiếp tục giám sát các công ty và sự vận hành của sản giao dịch này nhằm tinh chỉnh các quy định pháp lý có liên quan để theo dõi, quản lý các TSMH mới xuất hiện cũng như những rủi ro tiềm ẩn, đảm bảo rằng các quy định vừa toàn diện vừa phù hợp với các rủi ro và phức tạp cụ thể của từng hoạt động.

Bên cạnh đó, một số giải pháp khác cũng cần được triển khai gồm: Nâng cao hiểu biết của dân chúng về công nghệ chuỗi khối, TSMH; Đẩy mạnh hợp tác quốc tế về quản lý tài sản mã hóa; Quốc hội xây dựng tổ công tác đặc biệt, đồng thời sớm ban hành Nghị quyết riêng về TSMH và công bố sớm các thông tin về thái độ quản lý. Cùng với đó, Chính phủ và các Bộ, ngành: Nhanh chóng rà soát các văn bản pháp lý hiện hành; Tăng cường sự phối hợp liên ngành; Xây dựng nhân sự chuyên trách; Phát huy và tận dụng tri thức.

4. Kết luận

Từ thực tiễn Việt Nam và xu thế chung của thế giới có thể nhận định rằng, đã đến lúc phải thừa nhận tính khách quan của các TSMH. Tuy vậy, quản lý nhà nước đối với TSMH đòi hỏi một chiến lược toàn diện, bao gồm các nội dung như công nhận, làm rõ bản chất và phân loại TSMH, quản lý hoạt động giao dịch, thuế, phòng chống rửa tiền, bảo vệ người tiêu dùng, và hợp tác quốc tế. Nhà nước cần vừa khuyến khích sự phát triển công nghệ, vừa kiểm soát rủi ro bảo vệ thống nhất tài chính, nâng cao hiểu biết của dân chúng, sử dụng cơ chế thử nghiệm có kiểm soát, xây dựng cơ chế kiểm tra, giám sát hoạt động phát hành, giao dịch Tài sản mã hóa./.

Tài liệu tham khảo:

- Chain Analysis, 2024: 2024 Global Crypto Adoption Index. Truy cập tại <https://www.chainalysis.com/blog/2024-global-crypto-adoption-index/>
- EC, 2025: Crypto-assets. Truy cập tại: https://finance.ec.europa.eu/digital-finance/crypto-assets_en
- Ngô Vĩnh Bạch Dương (2024), Những vấn đề pháp luật đặt ra đối với quản lý nhà nước về TSMH và giải pháp đối với Việt Nam, Kỷ yếu HTKH do Viện CSDLTC phối hợp với Học viện Tài chính, tháng 8/2024;
- Cần Văn Lực và Nhóm chuyên gia Viện Đào tạo & Nghiên cứu BIDV (2024), Xu hướng thị trường tài sản mã hóa tại Việt Nam - Một số kiến nghị, Kỷ yếu HTKH do Viện CL&CSTC phối hợp với Học viện Tài chính, tháng 8/2024
- Nguyễn Lê Cường, Trần Thị Lan, Nguyễn Thị Thùy Dung (2024), Quản lý tài sản mã hóa: Kinh nghiệm từ Trung Quốc, Tạp chí Thuế Nhà nước, số 51 (1034)-2024
- Nguyễn Lê Cường (2024), Quản lý nhà nước về tài sản mã hóa ở Việt Nam, Đề tài NCKH cấp Bộ Tài chính.
- Nguyễn Quang Thương, Ngô Thu Trang và nhóm tác giả (2021) "Xây dựng khuôn khổ pháp lý quản lý TSMH trên thị trường chứng khoán Việt Nam", Đề tài NCKH cấp Bộ Tài Chính.
- Tạp chí Tài chính online (12/2024), Việt Nam nằm trong top 4 thị trường giao dịch tài sản số lớn nhất thế giới.